

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.018.05.2019

Pan
Stanisław Karczmaryk
Prezes
Koła Łowieckiego Ryś
w Ustrzykach Dolnych

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/050 Szacowanie szkód łowieckich w uprawach rolnych oraz wypłacanie odszkodowań

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Koło Łowieckie Ryś ¹ , Dźwiniacz Dolny, 38-700 Ustrzyki Dolne
Kierownik jednostki kontrolowanej	Stanisław Karczmarek, Prezes od 16 kwietnia 2000 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Przygotowanie do realizacji zadań związanych z szacowaniem szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych. Prawidłowość realizacji procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz wypłaty odszkodowań.
Okres objęty kontrolą	Od 1 kwietnia 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Barbara Lew, starszy inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr LRZ/160/2019 z 18 września 2019 r.

[akta kontroli str. 1-5]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości³ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Koło prawidłowo realizowało zadania związane z szacowaniem szkód łowieckich na terenie dzierżawionych obwodów. Osoby wykonujące te zadania posiadały odpowiednią wiedzę oraz niezbędne środki techniczne do realizacji zadań dotyczących szacowania szkód.

Procedura szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz ustalania wysokości odszkodowań była realizowana zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Wypłata odszkodowań następowała w terminie.

Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie ustnego ustalania terminów szacowania szkód z poszkodowanymi, oraz braku szkiców szacowanych upraw nie miały istotnego wpływu, zarówno na przebieg, jak i wynik procesu szacowania szkód.

¹ Dalej: Koło

² Dz. U. z 2019 r., poz. 489 ze zm., dalej *ustawa o NIK*.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z szacowaniem szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych

Opis stanu faktycznego

a) W latach od 1 kwietnia 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r. na podstawie umowy⁴, zawartej przez Koło na okres od 1 kwietnia 2017 do 31 marca 2027 r. z Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe, Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Krośnie, Koło dzierżawiło obwód położony w województwie podkarpackim w gminach: Ustrzyki Dolne i Olszanica, Tyrawa Wołoska i Bircza. Łączna powierzchnia obwodu wynosiła 11 045 ha, w tym powierzchnia po wyłączeniach⁵ wynosiła 9 468 ha, powierzchnia leśna wynosiła 5 339 ha, kwalifikowany, jako obwód średni, i tak:

- w Gminie Ustrzyki Dolne powierzchnia obwodu wynosiła 8 435 ha, w tym powierzchnia po wyłączeniach 7 095 ha, powierzchnia lasu wynosiła 4 080 ha.
- w Gminie Olszanica powierzchnia obwodu wynosiła 1 486 ha, w tym powierzchnia po wyłączeniach 1 377 ha, powierzchnia lasu wynosiła 821 ha.
- w Gminie Tyrawa Wołoska powierzchnia obwodu wynosiła 992 ha, w tym powierzchnia po wyłączeniach 867 ha, powierzchnia lasu wynosiła 341 ha.
- w Gminie Bircza powierzchnia obwodu wynosiła 132 ha, w tym powierzchnia po wyłączeniach 129 ha, powierzchnia lasu wynosiła 97 ha.

[akta kontroli str. 6-10]

b) Od 6 maja 2015 r. w skład komisji szacującej szkody łowieckie wchodziło 6 osób.⁶ W dniu 19 kwietnia 2018 r.⁷ do komisji powołano 8 osób, którym przydzielono poszczególne Gminy i tak: 7 osobom z 8 przydzielono teren Gminy Ustrzyki Dolne, a na pozostałe tereny Gminy Olszanica, Trawy Wołoskiej i Birczy zostały przydzielone po 2 osoby z 8 członków komisji

Prezes Koła w wyjaśnieniu podał, że: *do zadań Komisji należy: przyjmowanie zgłoszeń, ustalenie wraz z poszkodowanym terminu oględzin czy szacowania ostatecznego, informowanie Sekretarza o zgłoszeniu i ustalonym terminie oględzin czy szacowania ostatecznego, dokonanie oględzin lub szacowania ostatecznego, sporządzenie protokołu z tych czynności, dokonanie wypłaty odszkodowania, dostarczenie protokołu do Skarbnika Koła. Sekretarz Koła prowadzi ewidencje szkód i informuje Ośrodek Doradztwa Rolniczego o terminach oględzin czy szacowania ostatecznego. Członkowie Komisji za swoją pracę nie otrzymują wynagrodzenia, jest to funkcja społeczna. Ich zaangażowanie jest brane pod uwagę przy przydzielaniu odstrzałów premiowych.*

W Kole nie ustanowiono regulaminu komisji szacującej szkody.

Prezes Koła w wyjaśnieniach podał, iż: *Koło Łowieckie Ryś nie ustanowiło regulaminu działania Komisji szacującej szkody łowieckie. Członkowie Komisji działają w oparciu o Statut PZŁ i przepisy prawa łowieckiego*

[akta kontroli str. 11-23]

c) Osoby przeprowadzające szacowanie szkód łowieckich posiadały odpowiednie przygotowanie do wykonywania tych czynności i tak: członek Koła szacujący szkody łowieckie uczestniczył w 2012 r. w szkoleniu w zakresie: *Zasady postępowania,*

⁴ Umowę zawarto w dniu 31 marca 2017 r.

⁵ Art. 26 ustawy z 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2018 r., poz. 2033 ze zm.)

⁶ Protokół nr 3/2015/2016 z posiedzenia Zarządu Koła Łowieckiego Ryś w Ustrzykach Dolnych

⁷ Protokół nr 2/2018/2019 z posiedzenia Zarządu Koła Łowieckiego Ryś w Ustrzykach Dolnych

metodyka szacowania oraz ustalanie wysokości odszkodowań za szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne w uprawach i płodach rolnych i otrzymał certyfikat⁸ kwalifikacji i uprawnień w zakresie szacowania szkód wyrządzonych przez zwierzynę łowną w uprawach i płodach rolnych. Szkolenie przeprowadzono w porozumieniu z Zarządem Okręgowym Polskiego Związku Łowieckiego w Krośnie oraz Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Krośnie. W kwietniu 2018 r. uczestniczył w szkoleniu Szacowanie szkód łowieckich dla pracowników LP⁹ – najważniejsze informacje dla gmin zorganizowane przez Ośrodek Rozwojowo Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu dla pracowników jednostek organizacyjnych LP.

Prezes Koła uczestniczył 23 maja 2018 r. i 20 marca 2019 r. w szkoleniu z zakresu szacowania szkód w Nadleśnictwie Bircza. W dniu 25 maja 2018 r. dwie osoby będące w komisji szacowania szkód uczestniczyły w szkoleniu w powyższym temacie zorganizowanym przez Nadleśnictwo Ustrzyki Dolne.

W dniu 3 lipca 2019 r. przeprowadzono szkolenie wewnętrzne w temacie szacowania szkód, w którym uczestniczyły wszystkie osoby będące w Komisji szacowania szkód łowieckich.

Prezes Koła w wyjaśnieniach podał, iż szkolenia organizowane przez Lasy Państwowe są bezpłatne i Koło z tego tytułu nie poniosło żadnych kosztów. W dniu 3 lipca 2019 roku Koło zorganizowało szkolenie dla szacujących szkody, członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej w szkoleniu brało udział 14 osób, na którym poruszone najważniejsze problemy związane z szacowaniem szkód i rozdano zakupione nowe druki. Koszt szkolenia wyniósł 324,68 zł.

[akta kontroli str. 24-33]

d) Podczas szacowania szkód w uprawach rolnych członkowie komisji używali sprzętu prywatnego tj.: taśm mierniczych, GPS, aparatów fotograficznych, samochodów, telefonów, farb w sprayu, wagi. Koło zapewnia szacującym druki samokopiujące.

Komisja rewizyjna przeprowadzała kontrole realizacji zadań dotyczących szacowania szkód łowieckich.

Prezes Koła wyjaśnił, że corocznie podczas kontroli działalności Zarządu Koła kontroluje również protokoły z szacowania ostatecznego pod kątem prawidłowości ich sporządzenia, terminowości szacowania i wypłaty odszkodowania, nieprawidłowości nie stwierdzono. W związku z tym, że w każdym posiedzeniu Zarządu Koła uczestniczy Przewodniczący Komisji Rewizyjnej lub jej członek, podczas analizy występowania i wielkości szkód łowieckich w uprawach rolnych na bieżąco są oni informowani o występujących problemach. W okresie od 1 kwietnia 2017 r. do 31 sierpnia 2019 nie wpłynęły żadne skargi czy zażalenia dotyczące szacowania szkód w związku, z czym Komisja Rewizyjna nie przeprowadzała dodatkowych kontroli tej działalności.

[akta kontroli str. 24-25, 34]

e) W ramach współdziałania z właścicielami lub posiadaczami gruntów rolnych i leśnych w celu zapobiegania szkodom Koło przekazywało rolnikom bezpłatnie do użytku „elektryczne pastuchy”, chroniące uprawy przed zwierzętami łownymi.

W kontrolowanym czasie na stanie majątku Koła na dzień 31 marca 2018 r. było 7 pastuchów o wartości 1 458, 65 zł. Na dzień 31 marca 2019 r. na stanie Koła było 5

⁸ Nr 14/KRO/2012

⁹ LP-Lasy Państwowe

pastuchów o wartości 1 163,57 zł. Dwa pastuchy zostały zlikwidowane ze względu na zużycie poprzez wieloletnie użytkowanie.

Koło nie posiadało dokumentacji przekazania w użytkowanie pastuchów. W dokumentacji majątku Koła dokonywano adnotacji o osobach, którym przekazano elektryczne pastuchy w użytkowanie.

Prezes Koła wyjaśnił, iż *inicjatorami zakupu pastuchów byli rolnicy i na ich prośbę Koło je kupowało. Podczas przekazania zawierana była umowa ustna, że rolnik będzie utrzymywał ogrodzenie w należyłym stanie przez 5 lat i nie będzie występował o odszkodowania za szkody w uprawach (...). W latach wcześniejszych Koło z własnej inicjatywy wykonało jedno ogrodzenie upraw, niestety było ono wielokrotnie uszkodzane i musieliśmy wypłacić odszkodowanie.*

Ponadto Prezes w wyjaśnieniach podał, że *Koło (...) we współpracy z rolnikami podejmuje szereg działań mających na celu zmniejszenie występowania szkód w uprawach rolnych. Polegają one z jednej strony na zakupie materiałów służących do zabezpieczania upraw, z drugiej na intensyfikacji polowań w miejscach występowania szkód w uprawach rolnych. Zakupione materiały są przekazywane nieodpłatnie w użytkowanie rolnikom. W sezonie 2017/18 wydano na ten cel kwotę 300 zł, w sezonie 2018/2019 wydano 72,36 zł, a w sezonie 2019/2020 była to kwota 157,97 zł, za wszystkie te środki zakupiono taśmy ostrzegawcze. W latach minionych Koło zakupiło do zabezpieczenia upraw siatkę ogrodzeniową i słupki, które posłużyły do zabezpieczenia blisko 11 ha sadów i około 1,5 ha pól ornych. Tereny te są ogrodzone do tej pory i nie występują tam szkody spowodowane przez zwierzynę. (...) Koło Łowieckie do ochrony upraw zakupiło w sezonie 2015/2016 środek zapachowy za kwotę 712,20 zł i sukcesywnie, w zależności od zapotrzebowania, jest on wydawany rolnikom, ostatnie pojemniki wydano w roku 2018.*

[akta kontroli str. 24-25, 35-36, 46-47]

f) W łowieckim roku gospodarczym 2017/2018 koszty szacowania szkód ogółem wynosiły 1.210,07 zł w tym koszty związane z dojazdem do miejsca wystąpienia szkody wynosiły 910,07 zł, inne 300,00 zł, w 2018/2019 koszty ogółem wynosiły 122,51 zł w tym koszty związane z dojazdem do miejsca wystąpienia szkody 50,15 zł, inne 72,36 zł oraz za okres od 1 kwietnia 2019 r. do 31 sierpnia 2019 r. koszty ogółem wynosiły 505,50 zł, w tym koszty związane z dojazdem do miejsca wystąpienia szkody 347,53 zł, inne 157,97 zł. Koło zwracało członkom komisji koszty dojazdów, a nie ponosiło kosztów wynagrodzenia osób dokonujących szacowania szkód łowieckich.

[akta kontroli str. 21-22, 45]

g) Koło otrzymało z PZŁ 5 pism w wytycznymi od Ministra Środowiska w zakresie szacowania tj.:

Pismo z dnia 26 stycznia 2017 r. z informacją o zmianie terminu wejścia w życie zmian¹⁰ w ustawie Prawo łowieckie wprowadzonych ustawą z dnia 22 czerwca 2016 r.. *Takie uregulowanie oznaczało, że w 2017 r. szacowanie szkód łowieckich i wypłata odszkodowań za szkody odbywała się na dotychczasowych zasadach.*

Pismo z dnia 3 kwietnia 2018 r., w którym zawarto informację związaną z wejściem w życie z dniem 1 kwietnia 2018 r. zmian do ustawy Prawo łowieckie wprowadzające zmiany podmiotu właściwego do przyjmowania wniosków o szacowanie szkód i ustalanie wysokości odszkodowania przez organ wykonawczy gminy (wójt, burmistrz, prezydent miasta). W piśmie zawarto zalecenie, aby *wnioski o szacowanie szkód, które będą wpływały do kół łowieckich były niezwłocznie*

¹⁰ Miały wejść z życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

zwracane zainteresowanym (wnioskodawcom), ze wskazaniem właściwego podmiotu do którego powinny być kierowane.

Pismo z dnia 4 kwietnia 2018 r.¹¹ z informacjami o wejściu zmian ustawy z dniem 1 kwietnia 2018 r., które w sposób zasadniczy zmieniały zasady funkcjonowania PZŁ¹², sposób szacowania szkód łowieckich i wypłacania odszkodowań za te szkody (...). W piśmie przedstawiono m.in. zmiany dotyczące szkód łowieckich.

Pismo z dnia 27 kwietnia 2018 r., w którym zawarto informację, aby zawierać porozumienia z rolnikami w drodze ugody poza procedurą dochodzenia odszkodowania wskazaną w ustawie Prawo łowieckie.

Pismo z dnia 10 sierpnia 2018 r.¹³ z informacją, iż uchwalona 22 marca 2018 r., a obowiązująca od 1 kwietnia 2018 r. ustawa o zmianie ustawy Prawo łowieckie w zakresie likwidowania szkód łowieckich, wymaga nowelizacji.

Okazała się źle funkcjonująca i nastąpiła konieczność jej nowelizacji. W piśmie przedstawiono najważniejsze zmiany dotyczące szacowania szkód łowieckich. Zmiany te weszły z dniem 23 sierpnia 2018 r.

[akta kontroli str. 48-56]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

W Kole stworzono warunki kadrowo-techniczne do sprawnej i zgodnej z obowiązującymi przepisami prawa realizacji zadań dotyczących szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych oraz wypłaty odszkodowań, w tym wyznaczono osoby odpowiedzialne za realizację zadań, zapewniono tym osobom odpowiednie przygotowanie oraz sprzęt niezbędny do wykonania zadań.

2. Prawdliwość procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz wypłaty odszkodowań

Opis stanu
faktycznego

a) W kontrolowanym okresie Koło prowadziło ewidencję zgłoszeń szkód w uprawach i płodach rolnych oraz wypłaconych odszkodowań. Ewidencja zawierała datę zgłoszenia szkody, imię, nazwisko i adres osoby zgłaszającej szkodę, miejscowość, w której położona jest uprawa, nr protokołu, datę szacowania wstępnego, przewidywaną datę zbioru, datę szacowania ostatecznego, rodzaj uprawy, gatunek zwierzyny, która wyrządziła szkodę, powierzchnię ogólną uprawy, powierzchnię po uszkodzeniach, % zniszczenia, powierzchnię zredukowaną uprawy, wysokość odszkodowania i datę wypłaty odszkodowania.

[akta kontroli str. 62-70]

b) Koło poinformowało Urzędy Gmin w Olszanicy, Tyrawie Wołoskiej i Birczy, Urząd Miejski w Ustrzykach Dolnych, Podkarpacką Izbę Rolniczą w Trzebownisku, Nadleśnictwo Ustrzyki Dolne oraz PZŁ Okręg Krośnieński¹⁴ o osobach uprawnionych do przyjmowania zgłoszeń szkód wyrządzanych przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny w uprawach i płodach rolnych.

¹¹ Komunikat nr 2/2018

¹² PZŁ - Polski Związek Łowiecki

¹³ Komunikat nr 5/2018

¹⁴ E-mail z dnia 1 czerwca 2015 r. oraz po zmianach e-mail z dnia 4 maja 2018 r.

W kontrolowanym okresie w komisji szacującej szkody było 6 osób. Od 19 czerwca 2018 r., dodatkowo - 8 osób i tak:

- w Gminie Ustrzyki Dolne 7 osób z 8 członków komisji obsługiwało 11 miejscowości tj.: Ropienkę Dolną, Ropienkę Górną, Zawadkę, Stańkową, Leszczowate, Brelików, Jureczkową, Wojtkówkę, Wojtkową, Nowosielce Kozickie, Trzcianiec, oraz po 2 osoby z 8 członków komisji w pozostałych gminach tj.:
- w Gminie Olszanica 2 miejscowości tj.: Wańkową i Paszową,
- w Gminie Tyrawa Wołoska 3 miejscowości tj.: Rakową, Rozpucie, Tyrawę Wołoską,
- w Gminie Bircza 1 miejscowość tj.: Roztokę¹⁵.

[akta kontroli str. 71-74]

c) Od 1 kwietnia 2017/2018 do 31 sierpnia 2019 r. na terenie obwodu dzierżawionym przez Koło zgłoszono zniszczenia dokonane w 38 przypadkach przez jelenie, w 11 przypadkach przez dziki i jelenie i w 24 przypadkach przez dziki.

W roku gospodarczym 2017/2018 zgłoszono zniszczenia dokonane¹⁶ na powierzchni zredukowanej 7,7456 ha, w tym użytki zielone stanowiły 4,37 ha (łąki 4,27 ha, koniczyna 0,1 ha) oraz grunty rolne – 3,3765 ha (pszenica 1,676 ha, pszenżyto 0,5 ha, owies 0,60, bobik 0,015 ha, ziemniaki 0,5855 ha).

W roku gospodarczym 2018/2019 zgłoszono zniszczenia dokonane¹⁷ na powierzchni zredukowanej 2,7 ha, w tym użytki zielone stanowiły 1,85 ha oraz grunty rolne – 0,85 ha (pszenica 0,73 ha, ziemniaki 0,73 ha).

W roku gospodarczym 2019-2020 (do 31 sierpnia 2019 r.) zgłoszono zniszczenia dokonane na powierzchni zredukowanej 5,165 ha, w tym użytki zielone stanowiły 3,09 ha oraz grunty rolne – 2,075 ha (pszenica 0,445 ha, pszenżyto 0,08 ha, owies 0,99, ziemniaki 0,21 ha, wyka 0,23 ha, gryka 0,12 ha).

[akta kontroli str. 62-70, 75-77]

d) Łączna kwota wypłaconych przez Koło odszkodowań w roku gospodarczym 2017/2018 wynosiła 10.690,00 zł. W sprawozdaniu ŁOW podano błędną kwotę wypłaconych odszkodowań tj. 10.990 zł, w 2018/2019 wynosiła 3.025,00 zł, a w ŁOW podano kwotę 2.797 zł, od 1 kwietnia do 31 sierpnia 2019 r. kwota ta wynosiła 7.025,75 zł.

Prezes Koła wyjaśnił, iż: w roku gospodarczym 2018/2019 r., na koncie pod nazwą: odszkodowania łowieckie, zaksięgowano 300 zł, za które zakupiono taśmy ostrzegawcze przeznaczone do zabezpieczania upraw przed szkodami. Zaś w sprawozdaniu ŁOW na rok gospodarczy 2018/2019 podano kwotę 2.797,00 zł, w ramach której za 72 zł, zakupiono taśmy ostrzegawcze. W sprawozdaniu powinna być kwota 3.025 zł. Błąd wynika z późniejszego, niż sporządzenie sprawozdania ŁOW, zaksięgowania odszkodowania 300 zł, które wypłacono w dniu 30 marca 2019 r.

W trakcie trwania niniejszej kontroli przekazano korektę sprawozdania do Polskiego Związku ŁowieckiegoPZŁ Zarządu Okręgowego w Krośnie.

[akta kontroli str. 75-85]

e) W roku gospodarczym 2017/2018, 2018/2019 oraz w okresie od 1 kwietnia 2019 r. do 31 sierpnia 2019 r. zgłoszono i zaewidencjonowano odpowiednio 42, 10, 21 szkód spowodowanych przez jelenie i dziki.

Nie było przypadków odmowy wypłaty odszkodowania.

¹⁵ Na terenie dzierżawionym przez Koło w Gminie Bircza w kontrolowanym okresie nie wystąpiły szkody łowieckie.

¹⁶ W Gminach Ustrzyki Dolne, Tyrawa Wołoska i Olszanica.

¹⁷ W Gminach Ustrzyki Dolne, Tyrawa Wołoska.

[akta kontroli str. 57-61]

f, g, h, i) W kontrolowanym okresie nie było przypadków ustalenia wysokości odszkodowania w wyniku mediacji przy udziale organu Gminy.

W latach gospodarczych 2017/2018, 2018/2019 oraz w okresie od 1 kwietnia 2019 r. do 31 sierpnia 2019 r. nie ustalano wysokości odszkodowania w drodze ugody, zawartej na podstawie przepisów ustawy *Kodeks cywilny*.

Nie było przypadków skierowania przez poszkodowanych pozwów przeciwko dzierżawcy obwołu łowieckiego.

Zarówno Koło (jako dzierżawca), jak i poszkodowani nie korzystali z możliwości odwołania do nadleśniczego w sprawach związanych z szacowaniem szkód łowieckich.

[akta kontroli str. 160-165, 182]

j) W latach gospodarczych 2017/2018, 2018/2019 podczas szacowania byli obecni wszyscy członkowie zespołu. W szacowaniach szkód nie uczestniczyli przedstawiciele ODR, poszkodowani nie żądali obecności przedstawiciela Izby Rolniczej. W okresie od 1 kwietnia 2019 r. do 31 sierpnia 2019 r. wykonano 21 protokołów w tym 2 protokoły oględzin wstępnych i 19 protokołów z szacowań ostatecznych. W 17 protokołach nie było szkicu sytuacyjnego uszkodzonej uprawy.

Prezes Koła wyjaśnił, iż *brak szkiców sytuacyjnych uszkodzonych upraw w protokołach był wynikiem nieuwagi osób, które je sporządzały*.

Przedstawiciele ODR byli powiadamiani we wszystkich przypadkach o terminach szacowania szkód. W trzech szacowaniach u dwóch rolników nie było przedstawiciela ODR.

[akta kontroli str. 86-127]

k) Poszkodowani, u których szacowano szkody, nie wnosili zastrzeżeń do protokołów oględzin lub szacowania ostatecznego.

[akta kontroli str. 37-39]

l) Badaniom poddano 15 spraw szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych. We wszystkich przypadkach właściciel lub posiadacz gruntu rolnego, na którym powstała szkoda zgłaszał ją, jednakże w dokumentacji Koła do 31 marca 2019 r. nie zachowano wniosków w formie pisemnej¹⁸. Prezes koła poinformował¹⁹, iż najczęściej informację o szkodach wyrządzonych przez zwierzęta i potrzebie oszacowania szkód łowieckich przekazywana była telefonicznie. Zgłoszenia te, zgłoszenia ustne, a także zgłoszenia pisemne w kolejności zapisywano w ewidencji prowadzonej przez Koło. Po ujęciu w ewidencji nie przechowywano nielicznych wniosków pisemnych. Wszystkie zgłoszenia były skuteczne o czym świadczą przeprowadzone oszacowania szkód i brak skarg dotyczących szacowania szkód łowieckich.

We wszystkich przypadkach oględziny wstępne i szacowania ostateczne przeprowadzano nie później niż 7 dni od daty zgłoszenia szkody.

W jednym przypadkach z piętnastu oprócz szacowania ostatecznego przeprowadzono oględziny wstępne. Z każdego z tych działań sporządzano protokoły, które zawierały wymagane ustalenia z oględzin lub szacowania ostatecznego szkód. W żadnym przypadku nie wniesiono zastrzeżeń do protokołu. We wszystkich przypadkach Koło wypłaciło odszkodowania w wymaganym terminie.

¹⁸ W badanym okresie od 1 kwietnia 2019 r. były w Kole zgłoszenia szkody łowieckiej w formie pisemnej.

¹⁹ Notatka służbowa z dnia 10 października 2019 r.

W analizowanej dokumentacji nie było szkiców sytuacyjnych upraw ani adnotacji dotyczących ustalenia terminów oględzin z poszkodowanymi.

W związku z brakiem dowodów, w aktach kontrolowanych spraw, na pisemne powiadomienie poszkodowanych o zaplanowanym terminie oględzin szkód łowieckich, Prezes Koła wyjaśnił, że: *w związku z tym, że większość rolników gospodarujących na terenie naszego obwodu to osoby starsze nie posiadają poczty elektronicznej i mające też trudności z odczytywaniem i pisaniem wiadomości tekstowych Koło Łowieckie „Ryś” Ustrzyki Dolne przyjęło następujący sposób postępowania. Członek Komisji szacującej szkody, który otrzymuje zgłoszenie od rolnika o wystąpieniu szkody uzgadnia z nim termin szacowania, następnie informuje o tym terminie sekretarza Koła, który zawiadamia o tym Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego za pomocą poczty elektronicznej. Ten system informowania jest skuteczny, ponieważ przy każdych oględzinach i szacowaniu ostatecznym był obecny poszkodowany lub jego przedstawiciel.*

Zarząd Koła przy ustalaniu cen płodów rolnych kierował się notowaniami publikowanymi przez Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, Sandomierski Ogrodniczy Rynek Hurtowy, ceny rynkowe w Ustrzykach Dolnych, jak również, ustaleniami z sąsiednimi Kółami Łowieckimi.

Ponadto Koło stosowało ustalone przez Zarząd Koła ceny²⁰ (stan na lipiec, sierpień 2019 r.) dla gryki od 120 do 150 zł /q, ziemniaki 110 do 130 zł/q, pszenica 60 -070 zł/q, żyto, jęczmień, pszenżyto 55 – 60 zł/q, na łąkach i pastwiskach przy częściowej rekultywacji szkód 500 - 800 zł/ha, przy całkowitej rekultywacji powierzchni uszkodzonej 1000 – 1400 zł/ha.

Koło, do dnia zakończenia niniejszej kontroli, nie prowadziło żadnych sporów z właścicielami gruntów, ani spraw sądowych.

[akta kontroli str. 23, 86-131]

m) W latach objętych kontrolą do Koła nie wpłynęły skargi, które dotyczyłyby szacowania szkód łowieckich.

[akta kontroli str. 126-127]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zgodnie z art. 46a pkt 4 ust 4 i art. 46c pkt 4 ust 5 ustawy z 13 października 1995 r. Prawo łowieckie²¹ niezwłocznie po zakończeniu oględzin i szacowania ostatecznego, dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego sporządza protokół, który zawiera m.in. szkic sytuacyjny uszkodzonej uprawy. W badanej dokumentacji nie było 17 z 21 szkiców uszkodzonych upraw.
2. W myśl § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych warunków szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych, które weszło w życie 27 kwietnia 2019 r., dzierżawca obwodu łowieckiego zawiadamia poszkodowanego oraz przedstawiciela wojewódzkiego ośrodka doradztwa rolniczego o terminie dokonania oględzin albo szacowania ostatecznego pisemnie, za pośrednictwem poczty elektronicznej lub przez krótkie wiadomości tekstowe (SMS). W 2 badanych przypadkach zgłoszonych w czasie obowiązywania cyt. rozporządzenia nie dostosowano się do tego wymogu.

²⁰ Protokoły z posiedzenia Zarządu Koła: nr 1, 5, 6 /2019/2020

²¹ Dz. U. z 2018 r., poz. 2033 ze zm.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości²² działalność w badanym obszarze.

Procedura szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz ustalania wysokości odszkodowań była realizowana zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a stwierdzone uchybienia nie miały wpływu na ustaloną wysokość odszkodowania. Nie stwierdzono przypadków uchylenia się od obowiązku wypłaty odszkodowania przez Koło. Brak szkiców sytuacyjnych uszkodzonych upraw nie miał istotnego wpływu na przebieg szacowania, podobnie, jak i brak pisemnego zawiadomienia o terminie szacowania szkód. Uzgodnienia ustne przy zgłoszeniach szkód ewentualnie potwierdzenia telefoniczne były skuteczne i wszyscy poszkodowani uczestniczyli w ww. działaniach.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli, wnosi o:

1. Nanoszenie szkicu sytuacyjnego uszkodzonej uprawy w protokołach sporządzanych po zakończeniu oględzin i szacowania ostatecznego.
2. Informowanie osób poszkodowanych o terminie dokonania oględzin albo szacowania ostatecznego pisemnie, za pośrednictwem poczty elektronicznej lub przez krótkie wiadomości tekstowe (SMS).

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów , dnia 26 listopada 2019 r.

²² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen cząstkowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny cząstkowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

Kontroler
Barbara Lew
Starszy inspektor k.p.

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Wiesław Motyka

/-/